

Пресконференція військового злочинця Володимира Путіна в Пекіні 3 вересня 2025 року: брехня, маніпуляції, зневага міжнародного права, ризики та виклики

Віктор БЕДЬ,

Науково-дослідний інститут стратегічних та політико-правових досліджень Карпатського університету імені Августина Волошина

м. Ужгород, 5 вересня 2025 р.

Фактаж

3 вересня 2025 року в Пекіні Володимир Путін провів підсумкову пресконференцію після участі у саміті ШОС та двосторонніх переговорів з Китаєм. Упродовж виступу і відповідей на питання журналістів він торкнувся тем російсько-китайського співробітництва, проекту «Сила Сибіру-2», відносин із США та Дональдом Трампом, ситуації на фронті в Україні, легітимності української влади, конфіскації російських активів, а також питання «многополярного світу».

Аналіз і викриття брехні заяв і тверджень Путіна

1. «Єдність» у ШОС і «позитивні результати» переговорів — пропагандистське перебільшення.

Володимир Путін подає роботу в Шанхайській організації співробітництва як велику «демонстрацію єдності» та «альтернативу» Заходу. Насправді ж ШОС є регіональною політичною платформою, яка об'єднує країни Азії для консультацій у сфері політики, економіки та безпеки, але не є військовим блоком і не має механізмів колективної оборони чи взаємних гарантій,

подібних до НАТО. Тому спроби Кремля представити ШОС як реальний безпековий протипагу Заходу є пропагандистським перебільшенням і маніпуляцією [1].

2. «Сила Сибіру-2» як пропагандистський символ «успіху».

Володимир Путін подає рамковий меморандум між «Газпромом» та Китайською національною нафтовою корпорацією (CNPC) щодо будівництва газопроводу «Сила Сибіру-2» як нібито укладену остаточну угоду. Насправді ж документ має декларативний характер, а ключові умови — ціноутворення, гарантії обсягів постачання та терміни реалізації — залишаються невизначеними. Китай, маючи стратегічно вигіднішу переговорну позицію, навмисне затягує процес і домагається для себе максимально низької ціни. Це створює асиметричну залежність Росії від одного покупця і підриває її енергетичну безпеку. Таким чином, замість «успіху», про який заявляє Кремль, маємо приклад чергової політичної вітрини, що не гарантує економічної вигоди для РФ і лише закріплює її роль сировинного придатка Китаю [2; 3].

3. «ЄС стає військово-політичним блоком» — навмисна підміна понять.

Володимир Путін намагається представити Європейський Союз як аналог НАТО, щоб очорнити інтеграційні процеси всередині ЄС та створити образ «нової загрози» для Росії. Насправді ЄС — це економічно-політичне об'єднання, яке поступово розвиває спільну зовнішню та безпекову політику (CSDP), але не є військовим союзом і не має зобов'язань колективної оборони, притаманних НАТО. ЄС координує гуманітарні, миротворчі та оборонно-промислові ініціативи, але його правова природа й функції принципово відрізняються від військових альянсів. Отже, твердження Кремля є маніпуляцією, спрямованою на делегітимізацію європейських структур та виправдання власної агресивної політики [4].

4. «Україна не має права загрожувати безпеці РФ вступом у НАТО» — відверта маніпуляція.

Кремль намагається нав'язати тезу, що розширення НАТО автоматично становить «загрозу» для Росії. Проте в міжнародному праві діє базовий принцип: кожна суверенна держава має право самостійно обирати союзників і систему гарантій безпеки. Це право закріплене у Статуті ООН та Гельсінському заключному акті.

Ні вступ до НАТО, ні співпраця України з ЄС не є загрозою для Росії, якщо вона сама не обирає шлях агресії. Натомість саме дії РФ — незаконна окупація Криму, війна на Донбасі та повномасштабне вторгнення 2022 року — становлять грубе порушення Статуту ООН, принципів суверенітету й територіальної цілісності.

Крім того, Росія як країна-агресор зрадила й порушила низку міжнародних зобов'язань:

- Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і РФ (1997), який передбачав взаємне визнання кордонів і невикористання сили;
- Будапештський меморандум (1994), де РФ гарантувала безпеку й територіальну цілісність України в обмін на відмову від ядерної зброї;
- інші базові угоди про взаємну повагу суверенітету та непорушність кордонів.

Таким чином, риторика Путіна є спробою перевернути причинно-наслідкові зв'язки та виправдати власну агресію, приховуючи факт, що саме Росія зруйнувала систему безпеки, яку сама ж підписувала і гарантувала [5].

5. «Ми не за території, а за права людей» — відверта брехня.

Путін намагається виправдати окупацію українських територій риторикою про «захист прав людей», їх «мови та культури». Насправді ж ідеться про грубе порушення міжнародного права та використання концепції «самовизначення» як ширми для анексії.

Так звані «референдуми», організовані Росією у Криму (2014 р.) та на окупованих територіях Донбасу, Запорізької й Херсонської областей (2022 р.), відбулися під дулами автоматів, у відсутності міжнародного визнання й контролю України. Вони не мають жодної юридичної сили і прямо суперечать резолюції Генеральної Асамблеї ООН 68/262 «Територіальна цілісність України» (2014), яка підтвердила міжнародно визнані кордони України та відкинула будь-які зміни їх під примусом [6].

Крім того, концепція «права на самовизначення», закріплена в Статуті ООН, не може тлумачитися як право держави-агресора змінювати кордони іншої країни силою. Вона діє лише в межах колоніального контексту або легальних міжнародних процедур. Використання Москвою цієї норми є цинічною маніпуляцією.

Фактично, замість «захисту прав людей» Росія здійснює системне порушення прав людини на окупованих територіях: депортації, катування, примусову паспортизацію, переслідування української мови та культури. Особливо показовим є утиск релігійних свобод: окупаційна влада переслідує Православну Церкву України, Українську Греко-Католицьку Церкву, протестантські громади та інші релігійні організації, які відмовляються підкоритися російським вимогам. Такі дії мають ознаки релігійних переслідувань і є частиною ширшої політики знищення української ідентичності.

6. «Зеленський нелегітимний» — дезінформація Кремля.

Путін намагається представити Президента України Володимира Зеленського як такого, що нібито втратив повноваження після завершення формального п'ятирічного терміну. Це класичний приклад маніпулятивної інтерпретації Конституції України.

Насправді стаття 108 Конституції України чітко встановлює принцип безперервності президентської влади: Президент здійснює свої повноваження до вступу на посаду новообраного глави держави. Під час дії воєнного стану вибори не проводяться, і це — свідомий конституційний механізм захисту державності, що унеможливорює «вакуум влади» в умовах війни [7].

Таким чином, повноваження Президента Зеленського залишаються цілком легітимними, і ця позиція підтверджується як внутрішнім конституційним правом, так і міжнародним визнанням. Жодна країна світу, окрім держави-агресора Росії та її сателітів, не поставила під сумнів легітимність чинної української влади.

Більше того, саме Росія грубо порушила:

- Будапештський меморандум (1994), де гарантувала територіальну цілісність України;
- Договір про дружбу і співробітництво (1997), який містив зобов'язання поважати кордони;
- а також Статут ООН та основоположні принципи Гельсінського заключного акту.

Отже, риторика Кремля про «нелегітимність» Володимира Зеленського — це лише інструмент інформаційної війни, спрямований на підрив міжнародної підтримки України та створення ілюзії правової невизначеності, якої

насправді

не

існує.

7. «Корені конфлікту — держпереворот 2014 року» — фальсифікація Кремля.

Путін намагається пояснити російську агресію вигаданим «державним переворотом» у Києві. Насправді йдеться про Революцію Гідності (листопад 2013 р. – лютий 2014 р.) — масові мирні протести українського народу, спричинені відмовою тодішнього президента Віктора Януковича під тиском Москви підписати Угоду про асоціацію України з Європейським Союзом. Це рішення викликало глибоке обурення в суспільстві, адже більшість українців прагнула інтеграції до ЄС і відмови від втягування країни у московський «тайожний», тоталітарний союз.

Революція Гідності була не «переворотом», а законним проявом права народу на повалення антинародної, корумпованої та продажної влади, яка здавала національний суверенітет України на користь путінської Росії. За правління Януковича у Збройних Силах України, СБУ, правоохоронних органах та економіці домінували ставленики й агентура Москви, що підривало незалежність держави та її обороноздатність.

21 лютого 2014 року, після тримісячних протестів та кривавих розстрілів на Майдані, за посередництва представників ЄС було підписано угоду між Януковичем і опозицією про врегулювання кризи. Але вже наступного дня Янукович самовільно втік до Росії, фактично зрікшись своїх обов'язків і залишивши країну без легітимного глави держави. Верховна Рада України, діючи у межах Конституції, ухвалила рішення про відновлення конституційного порядку та призначила дострокові президентські вибори.

Саме після цього Росія розпочала операцію з окупації та анексії Криму, а також організувала й підтримала збройний заколот на Донбасі. Таким чином, справжнім «коренем конфлікту» стали агресивні дії Кремля, а не воля українського народу до свободи та європейського майбутнього.

Варто нагадати, що нова українська влада була обрана у травні 2014 року на президентських виборах, які відбулися демократично та були визнані міжнародним співтовариством легітимними. Отже, твердження Кремля про «державний переворот» є інформаційною міфологемою, створеною для виправдання окупації Криму і війни на сході України [8].

8. «300 млрд активів крадуть» — спотворення фактів.

Путін намагається представити рішення Заходу як «воровство» російських державних активів. Насправді ж Європейський Союз і країни «Великої сімки» ухвалили рішення не про конфіскацію самих заморожених активів Центрального банку РФ (приблизно 300 млрд доларів), а про використання надприбутків (windfall profits), які ці активи генерують під час розміщення на фінансових ринках.

Йдеться про відсоткові доходи, що накопичуються на заблокованих рахунках, і саме вони спрямовуються для допомоги Україні. У 2025 році вже запущено механізм надання довгострокових кредитів Україні під гарантію цих доходів, а не про «крадіжку» власне російських резервів.

Такі дії мають міжнародно-правове підґрунтя:

- вони кваліфікуються як санкційний інструмент у відповідь на агресію РФ проти України;
- спрямовані на відшкодування шкоди державі-жертві;
- не порушують принципів імунітету державних активів, оскільки використовуються лише доходи, а не основна сума.

Твердження Кремля про «воровство» — це маніпуляція, покликана мобілізувати внутрішню аудиторію та дискредитувати міжнародні механізми підтримки України. Насправді ж саме Росія своїм вторгненням і воєнними злочинами створила підстави для запровадження цих санкційних заходів [9].

9. «На фронті всі угруповання наступають, а ЗСУ небоєздатні» — дезінформаційна пропаганда.

Путін намагається створити ілюзію «суцільного наступу» російських військ і «виснаження» української армії. Насправді незалежні джерела, зокрема щоденні зведення Institute for the Study of War (ISW), підтверджують лише локальні тактичні просування російських військ на окремих ділянках фронту, тоді як Збройні Сили України проводять контратаки й утримують стратегічно важливі рубежі [10].

Твердження Кремля про «небоєздатність ЗСУ» є спробою:

- деморалізувати українське суспільство та посіяти сумніви у спроможності армії;
- ввести в оману міжнародних партнерів, щоб послабити військову допомогу Україні;

- приховати власні втрати, які вимірюються сотнями тисяч убитих і поранених, а також величезними втратами техніки.

Аналітики наголошують:

- російські війська ведуть бойові дії надзвичайно високою ціною — з великими втратами особового складу та техніки, досягаючи обмеженого просування лише завдяки масовим мобілізаціям та перекиданню резервів, а не завдяки реальній перевазі;
- заявлені Кремлем показники про «47–48% укомплектованості українських частин» — вигадані й не мають підтвердження у відкритих або незалежних джерелах;
- українська армія, попри важкі бої, залишається боєздатною, отримує нове озброєння від партнерів та зберігає стратегічну ініціативу в низці напрямів.

Таким чином, риторика про «успішний наступ усіх угруповань» — це чергова інформаційна операція Кремля, яка не відповідає реальній військовій ситуації, а має на меті прикрити власні проблеми та мобілізаційні провали.

Ризики

1. Інформаційна війна.

Кремль активно просуває наратив про «нелегітимність» української влади, використовуючи це як засіб підриву довіри суспільства до Президента та державних інститутів. Така дезінформація спрямована не лише на внутрішню, а й на міжнародну аудиторію — щоб поставити під сумнів правосуб'єктність України у переговорах і послабити підтримку Заходу.

2. Енергетичний шантаж.

Росія намагається використати проєкт «Сила Сибіру-2» як аргумент власної «стабільності» та альтернативи європейським ринкам. Насправді цей проєкт є радше геополітичним інструментом тиску, ніж економічним досягненням. Він може стати важелем шантажу для Китаю й водночас свідчить про дедалі глибшу залежність Москви від одного покупця, що лише підсилює вразливість самої Росії.

3. Політичні маніпуляції.

Москва навмисно підмінює поняття «самовизначення» та «демократія», використовуючи їх для легітимізації окупації та анексії чужих

територій. Насправді ж такі «референдуми» суперечать міжнародному праву, проводяться під окупаційним контролем та не відображають волі народу. Це загрожує створенням небезпечного прецеденту для всього світу.

4. Деструкція міжнародного права.

Агресивна політика РФ підриває базові принципи світового порядку — суверенітет і територіальну цілісність держав. Якщо світова спільнота погодиться з «правом сили» замість сили права, це відкриє шлях новим війнам і порушенням, де сильніші держави диктуватимуть умови слабшим. Це не лише українська, а й глобальна загроза міжнародній безпеці.

Прогнози

1. Подальша експлуатація теми «легітимності Зеленського».

Росія і надалі системно використовуватиме тезу про нібито «закінчення» президентських повноважень Володимира Зеленського. Цей наратив стане головним інструментом інформаційної війни для підризу внутрішньої єдності України, делегітимізації української влади на міжнародній арені та тиску на партнерів, аби представити Київ «неконструктивним» чи «юридично неспроможним» суб'єктом переговорів.

2. Повільний рух проєкту «Сила Сибіру-2».

Попри гучні заяви Кремля, проєкт PoS-2 розвиватиметься повільно. Головна причина — прагматична позиція Китаю, який використовує слабкість Росії, щоб виторгувати максимально низькі ціни на газ і уникнути жорстких зобов'язань щодо обсягів закупівель. Для РФ це означає не стратегічний прорив, а зростання залежності від одного ринку збуту і втрата частини суверенітету у власній енергетичній політиці.

3. Продовження «продажу миру» на умовах Кремля.

Москва на міжнародних майданчиках активно просуватиме риторiku про свою «готовність до миру», проте мова йтиме лише про капітуляційні для України сценарії: визнання окупації, поступки територіями та «гарантії безпеки» під диктовку РФ. Така тактика має на меті створити ілюзію «конструктивності» Кремля, а насправді — зберегти завойоване силою і легітимізувати агресію.

Рекомендації

1. Системна комунікація принципу безперервності президентських повноважень.

Українська влада, експертні центри та ЗМІ мають чітко й постійно пояснювати норму статті 108 Конституції України, яка гарантує

безперервність мандату Президента до вступу на посаду новообраного глави держави. Це дозволить нейтралізувати кремлівські маніпуляції щодо «нелегітимності Зеленського» та зміцнити довіру міжнародних партнерів до українських інститутів.

2. Підготовка до енергетичних ризиків проєкту «Сила Сибіру-2».

ЄС і США повинні заздалегідь врахувати можливі наслідки введення в дію PoS-2 для глобального газового ринку. Необхідні кроки: диверсифікація постачання LNG, розвиток відновлюваних джерел енергії, створення стратегічних резервів і підтримка України у проєктах транспортування водню та зеленої енергетики. Це зменшить потенційний вплив Росії на енергетичну безпеку світу.

3. Формування системних фактчек-досьє (аналітичних довідок для перевірки фактів).

Необхідно створити узагальнені досьє для журналістів, дипломатів і міжнародних партнерів, де будуть зібрані ключові факти та документи: події 2014 року, резолюція ООН 68/262, Будапештський меморандум, Конституція України, міжнародні правові норми. Такі матеріали допоможуть швидко й аргументовано спростовувати російські наративи.

4. Роз'яснення різниці між самовизначенням і псевдореферендумами.

Важливо пояснювати, що право на самовизначення в міжнародному праві діє в контексті деколонізації або легальних демократичних процедур, але не може бути прикриттям для анексії. Псевдореферендуми під окупацією є юридично нікчемними, а використання Москвою цієї концепції — цинічна маніпуляція для виправдання агресії.

5. Підтримка громадської дипломатії.

Офіційний Київ, українські церкви, українська діаспора та громадські організації повинні активніше працювати на міжнародних майданчиках, щоб доносити правду про злочини РФ, відстоювати право України на самозахист і мобілізувати ширшу підтримку світової спільноти.

6. Стратегічні дії держави України попри агресію РФ.

Незважаючи на підступність і злочини країни-агресора Російської Федерації та її керівника Путіна, Україна повинна:

- чітко відстоювати свої міжнародні права, територіальну цілісність і суверенітет, де-юре не визнаючи окуповані території російськими;
- разом із міжнародними союзниками застосовувати всі можливі й навіть «неможливі» заходи для зупинення війни та вигідного для України завершення російсько-української війни;

- добиватися прискороного вступу до Європейського Союзу як повноправного члена;
- домагатися реальних міжнародних гарантій безпеки, які матимуть юридичну силу та механізми виконання;
- посилювати та модернізувати Збройні Сили України, забезпечивши їх сучасною стратегічною і далекобійною зброєю, що стане ключовою гарантією безпеки та стримування агресора.

7. Нагальна потреба у швидкому припиненні війни.

Поряд із довгостроковими цілями особливо важливо досягти якнайшвидшої зупинки війни та виходу України з російсько-української війни у форматі, який забезпечить:

- збереження державної незалежності та суверенітету України на підконтрольній території;
- припинення масового вбивства та обезкровлення українського народу — як військовослужбовців, так і мирного населення;
- запобігання найстрашнішому сценарію — масовому фізичному знищенню українського народу та вимушеній еміграції мільйонів українців на Захід і по світу;
- захист української нації й державності від непоправних демографічних та гуманітарних втрат.

8. Пріоритет найвищої цінності — життя людини.

У відповідності до Конституції України та міжнародного права, найвищою цінністю для держави є життя людини, її свобода та гідність. Саме життя є найціннішим і незамінним. Українська влада та суспільство повинні завжди пам'ятати про це й застосовувати всі можливі й навіть «неможливі» заходи для його збереження та захисту. Це має бути головним критерієм у прийнятті рішень під час війни — припинення масового вбивства та страждань українців, що є найбільшою загрозою існуванню української нації та державності.

Висновки

Пресконференція Володимира Путіна в Пекіні 3 вересня 2025 року підтвердила: він залишається військовим злочинцем, який умисно й системно діє, зневажаючи людські життя, свободу, гідність та міжнародне право. Одночасно з цим Путін є заручником власної брехні та пропаганди, намагаючись подати агресію проти України як «захист прав людей», виправдати окупацію «референдумами» та поставити під сумнів легітимність української влади.

Україна й міжнародне співтовариство повинні системно викривати ці маніпуляції та зміцнювати інформаційну оборону, адже інформаційна війна Кремля є не менш небезпечною, ніж війна на полі бою.

Водночас важливо підкреслити:

1. Україна де-юре і де-факто ніколи не визнає окуповані території частиною Росії;
2. головними завданнями мають стати збереження державного суверенітету та незалежності на підконтрольній українській території, захист територіальної цілісності та життя українського народу;
3. тимчасова втрата контролю над частиною своїх територій повинна розглядатися виключно як тимчасове явище та як порушення законних міжнародних прав України. Водночас це не повинно ставати непереборною умовою для зупинення війни, виходу України з російсько-української війни, вступу України до Європейського Союзу та отримання дієвих гарантій безпеки;
4. політичне керівництво України зобов'язане усвідомлювати це, не спекулювати на темі тимчасової окупації й дбати насамперед про майбутнє незалежної Української держави, а не про рейтинги чи результати повоєнних виборів;
5. питання територіальної цілісності й безпеки не повинні робити український народ та державу заручниками політичних ігор, економічних маніпуляцій чи корупційних інтересів у середині країни;
6. за підтримки міжнародних союзників необхідно використати всі можливі й навіть «неможливі» засоби для якнайшвидшого припинення війни на умовах, вигідних Україні;
7. особливу увагу слід приділити збереженню життя, свободи та гідності людини як найвищої конституційної та загальнолюдської цінності. Саме життя громадянина повинно бути головним критерієм у прийнятті політичних і військових рішень.

Тільки поєднання міжнародного тиску на Росію, внутрішньої стійкості України та посилення Збройних Сил сучасним озброєнням здатні гарантувати, що жертви, вже принесені українським народом, не будуть марними, а майбутнє України буде захищене.

Джерела

1. CSIS. China showcases global ambitions at the SCO summit. 03.09.2025.
2. Reuters. Russia and China bless vast new Power of Siberia 2 pipeline... 02.09.2025.
3. Financial Times. A China-Russia sweetheart gas deal could upset US LNG exporters. 05.09.2025.
4. EEAS. EU military & defence support to Ukraine. 2025.
5. Статут ООН. Глава I, статті 1–2.
6. Генасамблея ООН. Резолюція 68/262. 27.03.2014.
7. Конституція України. Стаття 108.
8. Verfassungsblog. O. Vodiannikov. Ukraine's Constitution in Wartime. 2025.
9. Reuters / Kyiv Independent. EU agrees to use windfall profits of frozen Russian assets for Ukraine. 2024–2025.
10. ISW. Russian Offensive Campaign Assessment. 03.09.2025.